

FÜGGETLEN ÚJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Apponyi Albert gróf Amerikában.

Uj fény derült ránk magyarokra ország-világ előtt azzal, hogy a tengerentuli világrésznek, Amerikának egy nagy városában tartott nemzetközi kiállítás alkalmából az egész művelt világ politikusai összegyülekeztek közös tanácskozásra és elnökül Apponyi Albert grófot, a kiváló politikust választották meg.

St.-Louisban (olv. Szan-Loui) most tanácskoznak az interparlamentáris konferencia tagjai. Apponyi Albert gróf vezeti a tanácskozást s a nemes gróf révén az egész világ tudomást vesz mostan arról, hogy él a világon egy maroknyi nép, ezer esztendő óta műveltségben, tudományban, ismeretekben egyenlő vonalon áll a művelt világ bármely népével. Ennek a népnek, a magyar nemzetnek egyik kiváló fiát, Apponyi grófot választották a konferencia tagjai vezérüknek, elismervén nagy tudását, bölcsességét, okosságát,

Apponyi Albert gróf.

széles látókörét... Micsoda nagy dicsőség hárul reánk magyarokra ebből? Azt alig lehet ma, a tanácskozás napjaiban mérlegelnünk.

De ha majd az egész világ-sajtó tuláradó lelkesedéssel zengi el Apponyi gróf nagy tudását, lángelméjének szülöttét, az ékesszólás remekét, az elnök beszédét közölni fogja, — akkor mérlegelhetjük majd, hogy ki nekünk Apponyi Albert gróf.

Az Amerikában élő magyarok már New-Yorkban nagy ünnepséggel fogadták Apponyi Albert grófot és a vele utazó képviselőket. Beszéde lelkesedést öntött tőlünk elszakadt testvéreinkbe. Utána Hock

János országgyűlési képviselő beszélt. Ezek a beszédek pedig összekötő-kapcsot létesítenek elszakadt magyarjaink között. A magyar küldöttség vezérét, Apponyi Albert grófot az amerikai Egyesült Államok elnöke, Rooseveltt meghívta ebédre.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket **30 év óta**

MAUTHNER ÖDÖN

császár és királyi udvari szállító
magkereskedésében k a p h a t. <<

Szüret előtt.

Fölfelé megy, borban a gyöngy
Jól teszi . . .

Vörösmarty.

A negyvenes években híres nevezetes főthi szüreten termett ez a nóta, énekelték a nemzeti fölbuzdulás, megújulás szent idejében nem kisebb emberek azoknál, akik azidőtájt a magyar nemzet lüktető erén tartották a kezüket. . .

Az a lelkesedés, amit a magyar szőlő nedüje varázsolt az agyakba, az erekbe a híres nevezetes főthi szüretelésen, amikor ezelőtt több mint félszáz esztendővel a fönti nóta termett, — nem lohadt egy csöppet sem a magyar szivekben. A magyar ember külsejében átförmálódott bár, de lelkében ugyanaz, mint 60 évvel ezelőtt volt, sőt ugyanaz lelkében, magyar mivoltában, mint a hazaszerző ősök: egyenes, őszinte, önérzetes, ragaszkodik az anyaföldhöz, melyen kívül nincs számára hely . . .

Szüret előtti időben, amit ma átélünk, hasonló gondolatok kergetik egymást az ember agyában. Hiszen ki ne emelkednék ki legalább egy gondolatra, egy pillanatra is a hétköznapi hangulatból, amikor látja a tőkéken a beéredő szőlőgerezdeket? Amikor látja az ember, hogy a gazda szorgoskodik, készíti elő a borsajtót, a hordókat, kádakat az édes nedü számára, s mikor fölhangzik a nóta a szüretelő nép ajkán, hogy:

Csipkés a szőlő levele . . .

A magyar terménynek neve, hire volt mindig az édes haza határain túl is, éppen úgy, mint az annak termesztésével foglalkozónak. A magyar lovat elviszik idegen népek, mert tüzes, bátor és kitartó, a magyar buzának, lisztnek — úgy mondják még ellenfeleink is — nincsen párja szerte ez világon, sikértartalma olyan, hogy vele nem vetekedhetik az idegen talajban termesztett istenáldás. Hát a magyar bor? Ennek nincs hirneve? A tokaji nedü fejedelmi asztalokon ékeskedik, eljönnek érte idegen országból hozzánk, viszik kifelé az erejéért, a tüzéért, aranyos csillogásu színéért. Világszerte elismert dolog, hogy a magyar bornak nincsen méltó párja a világon.

A magyar bortermelésen ugyan eret vágott

az az istentelen féreg, melyet filloxerának neveztek el a tudósok. A szőlőféreg azonban nem ölte ki a magyar szőlőtökekből az életet . . . Fölujította a magyar gazda a szőlejét sok-sok verejtékkel, tengernyi áldozattal: terem a tőke újból, termi az édes levet, de mit ér a gond, a fáradalom, ha a magyar szőlősgazdának az utjába ezer és ezer akadály tolul, ha értékesíteni akarja a termését.

Elhibázott törvényhozási cselekedettel rázuditották az olasz bort. Tíz álló esztendeig annyi kotyvalékot hoztak be Taliánországból magyar földre, hogy a szegény termelő majdnem ingyen volt kénytelen elköttyavetyélni a bort. Az olcsó olasz borral a magyar termelő nem birt versenyre kelni, az adó magas, a munkás napibére fölszökött, a szőlőfelujítás tengernyi pénzébe került s most, amikor a fölujított szőlők termőerőre kerültek, mikor már gyümölcsét élvezné a termelő 4—5 évi munkájának, arra a szomorú tapasztalatra jut, hogy nincsen ára a magyar bornak. Mindezt okozta pedig az, hogy ránk zuditották az olasz bort, melyet olcsó vám mellett engedünk be 10 éven keresztül.

Tovább ez az állapot nem tarthat! A gazdák országos testületei, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Szőlősgazdák Országos Egyesülete minden erejüket megfeszítik, latba vetik a szavukat, hogy a magyar kormány ne kössön olyan szerződést az olaszokkal, amilyen eddig volt. Igya meg a talián a maga borát, mi is elfogyasztjuk valahogy a magunk bortermését, ami meg fölösleg van, arra találunk a külföldön piacot.

Szüret előtt el kellett mindezt mondanunk, azért, hogy szőlőtermelőinket arra buzdítsuk, hogy a gazdasági egyletekben, gazdakörökben emeljék fel a szavukat az olasz borbeözönlés ellen. *Irjon fel minden gazdasági egylet, minden gazdakör a magyar kormányhoz, s követelje azt, hogy az Olaszországgal kötendő kereskedelmi szerződésből törölje ki azt a pontot, amely az olasz borbehozatalt engedélyezi.*

A szőlőtökek védelme lesz ez az állásfoglalás. Ha meg tudtuk védni szőleinket a belső ellenség: a filloxera ellen, védelmezzük a külső ellenség: az olasz bor ellen is! H.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte elsóhelyen elismert kitünó szerkezetü és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ és terménytisztító gépek. —

Elsórendü hazai anyagból gyártunk ezidőszerint 15-féle nagyságban, különbözó szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — **Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.** — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

Kalmár Zs. és Társa különleges terménytisztító gépgyára

Telefon 69. szám. — Sürgőnyezim: Kalmár-rostagyár. — HÓDMEZŐ-VASÁRHELYEN.

Az élelmiszerek drágasága.

Azt mondja a példabeszéd, hogy »drága a patikaszer«. Amikor ez a mondás a példák közé került, akkor vig esztendőt hozott a teremtő a magyar népre. Az idén azonban balkezével vert meg bennünket a teremtő: hozott ránk szárazságot, aszályt. A buza, rozs közepesen alul maradt, elteltek a nyári hónapok eső nélkül; az állatok részére nem termett takarmány, a kukoriczacsöveken alig van néhány szem, vetnivaló sem termett.

Ennek az áldatlan nyárnak a nyomába lépett a nyomoruság. A szegény gazda nem hogy eladóra való terményt nem bír a földjéről betakarítani, de annyija sincs, amiből maga és családja eléldéghetne a jövő termésig. Az élelmiszerek ára ennek folytán oly magasra szökött fel, hogy imitt-amott az országban már is mutatkozik az éhínség.

Ugy mondják, hogy ennél veszedelmesebb betegséget még nem fődöztek föl az orvosok. Mikor a gyomor nem kapja meg a maga köteles részét, a táplálékot, biz az elégedetlen. Mikor a gyermek sir a befaló falat kenyér után, a szülőnek kiesordul a könnye, mert nem tudja kielégíteni siró porontyát. Hány ezer és ezer család lesz az idei télen ebben a sanyaru helyzetben nagy Magyarországon, azt a jó lsten tudja?

Kormány és társadalom vállvetett munkájára van szükség, még pedig sürgős szükség, hogy a fenyegető éhínséget csillapítsák.

Az élelmiszerek ára bár még csak az őszi idő elején vagyunk, hallatlan magasra szökött fel. Városi piacokon az kiló burgonya, amit tavaly 6 filléért vásárolt a gazdasszony, most 16—18 fillér. Háromszoros árat adunk mindenféle élelmiszerért. Mi lesz itt a télen? Borsószik az ember háta, ha erre gondol. Isten óvja több csapástól mi szegény hazánkat!

Orosz-japán háboru.

Az elmúlt hét érdekesebb eseményeit az orosz-japán háborúról alábbiakban foglaljuk össze. Egy japán tiszt számítása szerint a japánoknak az utóbbi napokban szenvedett veszteségei igen súlyosak; több mint 15,000 halottjuk és sebesültjük van. Liaojangnál

pedig mintegy 20,000 ember. Port-Arthur bombázása naponként 11 óra hosszat tart, déli két órai pihenővel.

Az oroszok veszteségeiről is érkeztek hírek az elmúlt hét folyamán. Az oroszok veszteségeit bele számítva a halottakon kívül a sebesülteket és fog-ságba jutottakat is, ötvenezerre teszik. A sebesülteke szekereken szállítják észak felé. Az orosz hadsereg folytonos vereségeinek főoka a rossz vezérlés. Kuropatkin sem mint hadügyminiszter, sem mint hadvezér nem áll feladatának magaslatán. Mint hadügyminiszter készítette elő az orosz hadsereget a háborura, tábornokait nem valami szerencés kézzel válogatta össze. Az orosz főváros intézőköreiből nagy a felzudulás ellene.

Kuropatkin visszavonulásáról a hét folyamán az a hír érkezett, hogy megvert seregének zömével elérte már Mukdent, sőt az a hadosztály is, amely a múlt héten Kuropatkin hadseregének visszavonulását fedezte, szintén Mukden közelébe jutott.

Maguk a japán haderő vezérei elismerik, hogy Kuropatkin a visszavonulás fedezésénél rendkívüli ügyességet tanusított. A Hun folyótól délre jelentékeny számú orosz csapatok vannak azzal a rendeltetéssel, hogy Kuroki seregét föltartóztassák mindaddig, míg az orosz főereg el nem éri és el nem hagyja Mukdent. Az orosz sereget folytonos veszedelem fenyegeti, mert Kuroki generális megkerülő utra készül, hogy elérhesse Mukdent.

A hét hírei közül való az is, hogy a kínai kormány a legnagyobb titokban csapatokat szállít Mandzsuoországba, melyek a Liaó mindkét oldalán levő területet elfoglalják. Azok a csapatok valószínűleg arra valók, hogy a japánok által elfoglalt területet megszállják.

Port-Arthurban legutóbb titkos raktárt fedeztek fel, melyet kínaiak, a kina-japán háboru előtt rendeztek be. A raktárban 80—100 ezer gránátot és néhány száz régi Krupp-ágyut leltek, melyek még használhatók.

Jól választott.

Nagybácsi: Tehát kereskedő akarsz lenni. Makszi? És melyik szakot választottad?

Makszi: A teljes végeladást.

Az 1904. évi Szüreti és Borgazdasági árjegyzékünk

megjelent és kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V. kerület, Alkotmány-utcza 31. szám.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A nemzetközi kongresszus.

A ki valamikor megírja a magyar szövetkezeti mozgalom történetét, külön lapot szentel 1904 szeptember 5—9. napjainak. Emlékező napok voltak ezek: Magyarország tett tanúságot arról, hogy szövetkezeti téren, — dacára a magyar szövetkezeti mozgalom alig számbavehető múltjának — máris megállja helyét a nyugati nagy államok közt. Ez a tanúságtétel abból állott, hogy a világ összes szövetkezetei között szoros kapcsolatot képező *Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége* idei nagygyűlését Budapesten tartotta meg: ezzel a külföld mintegy elismerte Magyarország haladását, elismerte e téren nagyra hivatottságát. Ilyen nagygyűlés eddigé mindössze öt volt. Kettő Angliában, a szövetkezetek igazi hazájában, kettő Franciaországban és egy Németországban. Minket tehát az a megtiszteltetés, hogy a világ összes szövetkezőinek képviselőit vendégül láttuk, sok tőlünk előrehaladottabb állammal előbb ért. Ez dicsőségére válik a magyar szövetkezeti ügynek.

A nagygyűlés tanácskozásairól a következőkben számolunk be.

Első napon — mint közöltük — volt a kiállítás megnyitása. Második napon, szeptember 6-án kilenc órára egészen megtelt a „Köztelek“ diszterme, ahol Tisza István gróf miniszterelnök is megjelent. Ott láttuk Plósz Sándor igazságügyminisztert és Makfalvy Géza földmívelésügyi államtitkárát is. A kongresszus elnökévé Károlyi Sándor grófot, alelnökévé Mailáth József grófot választották meg. Főtítkárrá pedig Bernát Istvánt, a Magyar Gazdaszövetség igazgatóját.

Ott voltak Wolff Henryn, a nemzetközi szövetség elnökén kívül a szövetség központi bizottságának tagjai közül V. Servy (Belgium), M. P. Blem, S. Högsbro (Dánia), R. Barré, L. Héliers, gróf Rocquigny (Franciaország), dr. Crüger, dr. Alberti H., Kaufmann (Németország), Wrabetz Károly (Ausztria), M. Avramovitch (Szerbia), dr. Müller János, Schär (Svájc), J. C. Gray, Greenwood, J. Harden, W. Maxwell, D. Mc. Innes (Anglia), S. Danef (Bulgária), de Fontgalland, T. E. Geshoff (Bulgária), Assen Ivanoff, P. N. Issakov, E. Karadi, S. M. Lozanitch, Tchacaloff, dr. Ludwig Vogler stb. Nagy számban jelentek meg a magyar szövetkezeti mozgalom vezetői, a többek közt: Zselénski Róbert gróf, Mailáth József gróf, Darányi Ignác dr., a Magyar Gazdaszövetség elnöke, Pallavicini Ede örgróf, Teleki Sándor gróf, a székesfőváros képviselőjében Halmos János polgármester, Pest vármegye főispánja: Beniczky Ferencz v. b. t. t., Esterházy Miklós herceg, Pejacsevics horvát bán, Zehy Aladár gróf, Nagy Ferencz, Ivánka Oszkár, nemeskéri Kiss Pál, Széchenyi Imre gróf, Rubinek Gyula, Giesswein Sándor, Perczel Ferencz, Balogh Elemér, Szilassy Zoltán szövetkezeti vezérigazgatók és még igen sokan mások.

Gróf Károlyi Sándor mondott ezután nagyhatású megnyitó beszédet, a melyben a szövetkezetek alapítá-

sának irányeszméit fejtette ki, majd a szövetkezetek vezetése és igazgatásánál szem előtt tartandó elveket.

Mindazok, akik szövetkezeteket vezetnek, — mondja többek közt — tartsák szem előtt mindig, hogyha egyszer már neveltünk szövetkezőket, szükséges, hogy azok a föllanduló falusi demokráciának támaszaivá legyenek. A megfigyelő különben észre fogja venni, hogy a demokratikus eszmék s a szövetkezés rendesen együttesen haladnak. A szövetkezés a középut a tőkés uralma és a szociálizmus között. A kapitalizmus által követelt, csaknem korlát nélküli szabadság és a szociálizmus által kívánt túlságosan sok békó és a belőle eredő szabadság hiánya között igyekezik a haladás útját okosan biztosítani. Szembeszáll a kapitalizmus túlzó önzésével és a szociálizmus túlzásaival. Igyekezik összeegyeztetni ezen ellentéteket, melyek egyesítve a társadalmi béke felé visznek, míg magukra hagyva, egyenetlenségre vinnék a társadalmat, veszélyeztetve a demokrácia létét. A szövetkezés úgy a konzerválásnak, valamint a haladásnak is eszköze. Megerősíti a gazdát földjének, a kézművest szerszámának birtokában s az általa nyújtott gazdasági előnyökkel fejleszti a munkás érdekeit, felkarolja és erősíti a gyöngye függetlenségét. A társadalmi béke biztosítéka a különféle társadalmi csoportok erőinek egyensúlyában van. Ott, ahol ezen erők helytelenül ellensúlyozódnak, a társadalmi béke eltűnik és a törvényt az erősebb fogja szabni. Az emberi szivekben van egy érzés, mely erősebb a győzőnél, amely urává lesz a társadalmi forrongásnak és bomlásnak, ez a méltányosság. Igaz, ez az érzés az, amelyet ha ezerszer lábbal tipornak, ha ezerszer elhagynak, mégis élni fog a jobbik lelkében, szívüknek mélyén, ahonnan kitör, hogy visszavegye a nemzedéket a társadalmi békéhez, ezért törekedjék a szövetkezés a méltányosság érzetének terjesztésére.

Összefoglalva az eredményt, a dolog rendje ez: a hitel-, a fogyasztó- és értékesítő szövetkezetek, melyek a termelőt fölszabadítják a közvetítők igaigától, végül mint anyagi alkotások legfelsőbb foka, a termelőszövetkezetek következzenek. Ezek mellett mint irányítók és támogatók az egyes vidékeket vagy országrészeket, esetleg a szövetkezetek különös fajtáját ellenőrző és vezető központok. Majd ezek fölött, mint a legfelsőbb szövetkezeti alakulás, a szövetkezetek szövetsége. Ugy hiszszük, ez a helyes út, mely a nép társadalmi és gazdasági fejlődéséhez, a megbolygatott társadalmi békéhez vezet.

Ezután Müller János dr. (Svájc) tartott nagy érdeklődéssel hallgatott előadást a falusi fogyasztószövetkezetek szervezéséről.

Előadása kapcsán beható vita után a következő határozati javaslatot fogadták el:

A VI. nemzetközi szövetkezeti kongresszus áthatva attól a meggyőződéstől, hogy a fogyasztási szövetkezet a mindennapi életszükségletek szállításánál fogva, a takarékosági ösztön kifejtésére, valamint a falusi nép és a kisemberek jólétére nagy hatással van, épp úgy, mint a nagy városokban a munkásnép jólétének emelésére: felhívja az összes szövetkezőket, hogy minden lehető tegyenek meg fogyasztási szövetkezet alapítására a falusi népesség körében.

A legjobb minőségű **háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb árakon** a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért a

„Hangya“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Ugyancsak ez előadás kapcsán Dömötör László dr. indítványa alapján elfogadta a kongresszus a következő határozati javaslatot:

A VI-ik nemzetközi szövetkezeti kongresszus kijelenti, hogy teljesen megengedhetetlen, hogy a szövetkezetek törvényes helyzetük tekintetében különböző hatóságok alá rendeltessenek; ellenkezőleg a szövetkezetek érdekei azt követelik, hogy csak egyetlen, e célra statuuált szakhatóság alatt álljanak, amelyen Angliában a „Registered of Friendly Societies”, hogy a törvény teljes szakismerettel és szigorúsággal végrehajtsák.

A kongresszus kijelenti továbbá, hogy a szövetkezetek felülvizsgálása elsősorban a szövetkezetek joga, amelyet gyakorol az általuk szervezett kötelék, vagy az erre külön szervezett hatóság, aminő a fentebb megnevezett angol szervezet. Ez a jog azonban távolról sem illethet olyan hatóságokat, melyek távol állanak a szövetkezetektől, minők a kereskedelmi kamarák, amelyek érdekei a szövetkezetek érdekeivel összeütközésbe jöhetnek. Kijelenti végül a kongresszus, hogy bár általában ajánlatos az előadásokat csakis a szövetkezeti tagokra szorítani, a szövetkezet, de még inkább a szegényebb néposztály érdeke, mint akik leginkább nélkülözik a szövetkezeteket: kívánatosá teszi, hogy ne tiltassanak el a szövetkezetek az idegeneknek való árusítástól, hogy ezzel az angol fogyasztási szövetkezetek fényes példája szerint a szegényebbeknek is lehetővé tétessék a szövetkezeti tagságra szükséges anyagi eszközöket megszerezni.

A Hangya kongresszusa. Pénteken e hó 9-én délelőtt folyt le a Hangya kongresszusa élénk érdeklődés mellett az Uránia színház helyiségében. Károlyi Sándor gróf elnöki megnyitóját Dömötör László dr. érdekes előadása követte az új szövetkezeti törvényjavaslatról, azután Szilassy Zoltán beszélt a szövetkezeti értékesítésről; végül pedig Balogh Elemér mutatta be a külföldi és hazai fogyasztó szövetkezeteket vetített képekben. Az érdekes napirend letárgyalása után népes társaságból gyülekeztek össze a fogyasztó szövetkezetek képviselői; majd a Hangya Csepregy-utcai raktárait, utána pedig a szövetkezeti kiállítást tekintették meg.

A takarmányhiány és a szövetkezetek. Az Országos Központi Hitelszövetkezet az összes vidéki szövetkezetekhez körlevelet intézett, melyben az ország gazdasági közönségét fenyegető általános inség enyhítésére az összes szövetkezeteknek s így közvetve a szövetkezeti tagoknak hitelt bocsát rendelkezésére. A körlevél által ajánlott segítő mód a következő: A szövetkezet igazgatósága összeírja, hogy mindenik szövetkezeti tagnak a takarmánycikkekből mennyire lesz szüksége s ennek a kért mennyiségnek az igazolt voltát megállapítja. Egy-egy tag 300 korona értékűnél többet nem kaphat. Az ekként megállapított szükségletet a központ útján beszerzik s a kérelmezők között készpénz vagy adóslevél ellenében szétosztják. Az adóslevél a jövő évi aratás után fizetendő vissza.

!!! Kliséket olcsón !!!

A „FUGGETLEN UJSÁG”-ban megjelent képek lemezeit ... (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja ...

a „Független Ujság” kiadóhivatala.

(Budapest, IX., Üllői-ut 25.)

• TÖRVÉNYKEZÉS •

A megfenyegetett püspök. A váci püspöki uradalomban a cserépfedő munkálatot évek hosszú során keresztül, fiuról-fiura szállva, a Wertz-család végezte. Wertz József váci cserépes mestertől Jakab nevű fia örökölte ezt a hivatalt, de mivel nem becsülte meg magát, kiadták neki az utat. Wertz Jakab eleinte könnyöggel akarta meglágyítani a püspök szívét, de mivel süket fülekre talált, fenyegetőzni kezdett s Ujpestről, ahová letelepedett, egyre-másra küldözgette a zsarolóleveleket, melyekben halállal fenyegette gróf Csáky Károly megyés püspököt. A püspöki titkár a leveleket a pestvidéki törvényszék kezeihez juttatta, mely tegnap letartóztatta Wertz Jakabot, aki ellen most zsarolás büntette miatt folyik a vizsgálat.

A kis katonaszabadító. Hogy országunkban valamikor mily vigan ment a katonaszabadítás, azt a régi nóta tanúsítja legjobban, mely a többek között arról kesereg, hogy:

„A gazdagnak öt-hat fia, nem bántják.

A szegénynek ha egy van is, elfogják“.

Jövedelmező mellékfoglalkozás is volt ez a legújabb idők s nem egy nyugalomba vonult főtörzsorvos, főszolgabíró vagy falusi jegyző szép vagyont szerzett rajta s unokáikra hagyott uradalmait a nép nem egy helyen „Untauglich“ pusztának hívja. Bácskában pedig egy gyönyörű szép mese kering a szerencsétlen véget ért királyasszonyról, aki annak idején az országuton bolyongva, fűnek-fának panaszkodott, hogy egyetlen fiát, a trónörököszt az apja be akarja katonának soroztatni. Egy élemedett anyóka azonban megvigasztalta a királynét:

— Tudja mit lelkem, menjen el az almási notáriushoz, ha az nem tud segíteni, akkor az Isten sem segít egyetlen fián.

Ezek a példák lebegtek Angyal Béla előtt is, aki a székesfőváros katonai ügyosztályának napidijasa volt. Guttman Lipót kereskedő, tartalékos altiszt hallotta már hírét s azért hozzá fordult, hogy segítsen baján és járja ki valamiképpen, hogy a fegyvergyakorlatot engedjék el neki, mert házasodni akar. A katonaszabadító fáradozásaiért kétszáz koronát kötött ki, melynek felét a kereskedő rögtön le is olvasta előtte. Két hét múlva Angyal már azt az örvendetes hirt újságolta neki, hogy rendben van minden. A honvédelmi miniszter rendeltileg elengedte a fegyvergyakorlatot, melyet egy nagy paksamétából föl is olvasott a boldog völegénynek, aki hálálkodva fizette meg a hátralékos száz forintot. Azután átvette a katonakönyvet, melyben a katonai ügyosztály hitelesen bizonyítja, hogy a fegyvergyakorlattól föl van mentve. Mivel pedig Guttmant mégis behívták, Angyal is bajba került s a budapesti büntetőtörvényszék közirathamisítás és csalás miatt hat hónapi börtönre ítélte. Felelősségével a napokban foglalkozott a királyi tábla, mely Balogh György dr. főügyész-helyettes vádja jóváhagyta a törvényszék ítéletét. Kimondotta egyúttal, hogy cselekménye magánokirathamisítás s hogy a napidijas nem közhivatalnok.

Milyen párton van József gazda?

Azt mondom én kendnek édes urambátyám,
Hogy én most nem vagyok senkinek a pártján.
A pártoskodásból ugyan meg nem élünk,
Mert erőt pazarlunk, vagy pedig henyélnünk.
Én a munkám után kenyeret kívánok,
Verejtékem árán égi áldást várok.
A „Független Ujság” jó tanácsosal szolgál,
Tíz esztendeje már, hogy nekem folyton jár.
Ennek a pártjára rá állhat kigyelmed.
Mert okos beszéd az, amit e lap hirdet.
A gazda találhat benne tanulságot,
Azért járassa a „Független Ujság”-ot.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS.

☞ 1904 október hó elsején új előfizetést nyitunk a „FÜGGETLEN UJSÁG”-ra. ☞

Akinek előfizetése szeptember hó 30-án lejár, azt kérjük, szíveskedjék előfizetését mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésénél zavarok álljanak be.

Előfizetési ár: _____

Egész évre 6 korona, félévre 3 korona, negyedévre 1 kor. 50 fillér.

A „Független Ujság” eddigi számaiból mindenki meggyőződhetett arról, hogy programunkat hiven betartottuk s oly lapot adunk olvasóink kezébe, mely minden igényt teljesen kielégíthet.

A mi célunk: „a magyar nemzeti állam kiépítése, a gazdasági megerősödés s különösen pedig a kisemberek érdekeinek megvédése”. Ezért küzdünk. Ennek megvalósítását tegyék lehetővé t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentul is hiven csoportosuljanak a „Független Ujság” kibontott zászlója alá.

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujítsa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „Független Ujság”-ot tehetőségéhez képest terjeszteni. Hazafiui tisztelettel a

„FÜGGETLEN UJSÁG”
szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

• MI UJSÁG? •

Rákóczi hamvai. Rákóczi hamvainak hazaszállítását megállapítandó módozatok és tervek között felmerült az az eszme is, hogy Rákóczi hamvait egy hadihajón hozzák haza. Ugyanekkor sokan megpendítették azt az eszmét, hogy méltóbb lenne a nagy ember emlékéhez, ha egy magyar hajón szállítanák vissza hamvait. Ez a vélemény mindinkább nyírt tért, úgy, hogy alkalmasint a „Rákóczi” nevű Adriagőzöst fogják erre a célra felhasználni. Azonban eddig még nem ejtették el azt a tervet sem, hogy hadihajón hozzák vissza a szabadsághős földi maradványait.

Az elkezelt egyházmegyei vagyon. Zsigmond Sándor esperes, hajduböszörményi lelkész, aki az egyházmegyei pénztárból harminchatezer koronát elcsikkasztott, eltűnt. Gróf Degenfeld főgondnok lepecsételtette az egyházkerületi levéltárát, mivel Zsigmond Sándor egyházkerületi főjegyző is volt. A siakkasztás l most már megállapították, hogy azt tíz évre visszamenőleg követte el. A gyámpénztári kölcsöntörlesztésnél a kamatokat sikkasztotta el s azokat hamisan könyvelte el. A tőketörlesztésre szolgáló összegek nem hiányoznak.

Halak pusztulása. A nemrég halakban még bővelkedő Palicsi tóban kiveszőben van a hal. Napok óta száz és száz métermázsza hal pusztul el amiatt, hogy a szárazság nagyon megapasztotta és iszaposá tette a vizet. Ha ez így tart tovább is, maholnap egészen megszűnik a híres halgazdaság. A tóban még rövid idővel ezelőtt körülbelül négyezer métermázsza hal volt, a melyből már alig maradt egy kevés.

Magyar baka eltűnése Japánban. Említettük, hogy Csicseric Miksa vezérkari alezredest a hadügyminiszterium az orosz főhadiszállásra küldte a háború tanulmányozására s az alezredes magával vitte Sántiha Ferenc szolgáját is, aki Szegedről való s levelet is irt a messze keletről egy szegedi kereskedő ismerősének. Szülei is irtak neki, de már erre nem kaptak választ, sőt most a levél is visszajött azzal, hogy a címzett ismeretlen. Valószínű, hogy az oroszok gyors hátrálása miatt nem találta meg a tiszti szolgát a tábori posta s a derék magyar fiu vissza fog kerülni szülőföldjére.

Ösmagyarok ekeje. Zala- és Veszprém-megye határán fekvő Hany községben a forgatásnál egy római táborhely romjaira akadtak, amelynek közelében egy eke összes vasrészei előkerültek. A lelet két szántóvasból, egy szokatlanul nagy ekekésből (csorosozlya) és egy rendkívül érdekes láncból áll. Az ekefej és a többi részek fából valók voltak és elkorhadtak, taligát abban az időben még nem használtak, hanem az ekeszerű földturóeszközt a láncal közvetlenül erősítették a vonóállathoz. Az érdekes ekerészekről azt vélik, hogy a régi magyarok használták.

Magyar ember hőstette Berlinben. Egy Magyarországról Berlinbe származott magyar ember Wilhelm-Vajna Jenő, a Szalon Jótékonycélu Társaság volt elnöke és a Váradi Antal-kör volt alelnöke, dícséretes hőstettet vitt véghez a porosz fővárosban. Folyó hó 7-én este 7 óra körül az irodából, hol mint levelező alkalmazva van, hazafelé tartott, midőn a Moltke-híd előtt nagy népesödület állta útját. A kivánság őt is a nagy néptömeg közé sodorta s látta, hogy a Moltke-híd alatt a Spree-ben egy leány fuldoklik s a tömeg tétlenül áll, senki se sietett megmentésére. A derék fiatal embernek azonnal megmozdult a magyar vér ereiben s úgy, ahogy volt, ruhástól a vízbe vetette magát s a partra hozta a fuldoklót. Aztán, mint aki jól végezte dolgát, kocsin hazament. Még aznap este egy rendőrtisztviselő kereste fel, aki dícsérő oklevelet adott át neki a rendőrség részéről. Másnap reggel pedig a leány apja, egy előkelő iparos járt nála s hálás köszönete mellett egy értékes cigaretta-tartót adott neki emlékül. A derék életmentő, midőn barátai megkérdezték, hogy mi vitte rá, hogy életét kockáztassa, azt felelte:

— Azért tettem, hadd tudják meg a németek, hogy a magyar mégis csak magyar!

A háromszázmillió örökség. A napi lapokat az a hír járta be, hogy Guthardt Gyula mintegy 300 millió örökség hátrahagyásával elhunyt és most Magyarországon lakó rokonai e nagy örökség elnyerése iránt a szükséges lépéseket megtették. E hírrel szemben a nevezett család egyik tagja a newyorki osztrák-magyar konzulátus következő átiratának közlésére kért föl bennünket:

Cs. és kir. osztrák-magyar konzulátus, New-York 12,374. sz.

New-York, 1903 szeptember 9-én.

Brück Bált urnak Budapest, III., Timár-utca 4. szám. 1903. február hó 13-án kelt becses átiratára vonatkozólag értesítjük, hogy ezen cs. és kir. hivatalnak nincs tudomása Guthardt Gyula hagyatékáról és nem voltunk és nem vagyunk abban a helyzetben, hogy meggyőződünk arról, vajjon létezik-e ilyen hagyaték, kivált ha ön határozottan nem tudja megállapítani: hol és mikor halt meg az állítólagos örökhagyó. Különbben is figyelmeztetjük önt, hogy ilyen millió örökségről szóló híreket gyakran lelkiismeretlen amerikai ügyvédek és közjegyzők úgy az itteni, mint az európai lapokban azért terjesztenek, hogy ennek révén a vélt örökösöktől előlegeket szedhesenek fel. A csász. és kir. konzul és ügyvivő h. Wiesel s. k.

Gőzgépezők tanfolyama. A helyhez kötött (stabil) gőzgépek kezelőinek tanfolyama a budapesti magyar királyi állami felső ipariskolában október hó első napján nyílik meg s december végéig tart.

E tanfolyamon a stabil gőzgépek szerkezetet és kezelést tanítják. Tanulóknak felvétetnek azon önálló lakatosok, kovácsok, a különböző gépgyárak azon munkásai, akik már a kazánfűtők és lokomobilkezelők tanfolyamát jó sikerrel elvégezték. A jelentkezők erkölcsi bizonyítványt és az előző tanfolyamokról szóló bizonyítványokat tartoznak előmutatni. A tandíj 16 korona, amelyet a beiratás alkalmával kell lefizetni. A beiratások szeptember 21-étől 24-ig tartanak az intézetben (VIII., Népszínház-utca 8. sz.) vidékiek a tandíj beküldése mellett levélben is beiratkozhatnak.

Egy Gotterhalte-történet. A Szatmárhoz közeli Apa községben a minap szentelték fel az új gör.-kath. templomot. A falu apraja-nagyja készült az ünnepségre, ámde az ünnepség lefolyását kinos eset zavarta meg. Mikor ugyanis a templom tornyára a keresztet akarták elhelyezni, Pap János lelkész az öt körülvevő ministráló gyerekekkel együtt a Gotterhalte oláh szövegét kezdte énekelni. Majd a körülvevő emberek, lányok, asszonyok is együtt énekeltek a pappal a Gotterhaltét. Mikor ezt a toronyállványán lévő Véber János szatmári bádogsmester segédjével együtt meghallotta, harsány hangon tiltakozott a Gotterhalte éneklése ellen s kijelentette, hogy a dal hangjai mellett semmi körülmények között sem hajlandó a keresztet elhelyezni, sőt az állványon levő oláhokat már ledobással fenyegette, ha fel nem hagynak az énekléssel. A tisztelendő ur, úgy látszik, észrevette magát és nagynehezen sikerült neki a felizgatott kedélyeket lecsillapítani.

Háboru a porcellános boltban. Königsbergben most százával járnak esodájára egy kisasszonynak, aki porcellánárukat ad el egy ottani boltban. Az esetnek a következő érdekes előzménye van. A napokban egy elegáns fiatal orosz hölgy lépett be az üzletbe, hogy ott vásároljon. A német elárusító kisasszony többek között egy drága japáni csészét mutatott a hölgynek, aki a japáni pocellán látára éktelen dühbe jött, úgy, hogy a kis csészét a földhöz vágta.

— Így járjanak azok az átkozott japánok is — kiabálta.

Az elárusító nő igen elesodálkozott ezen a különös hazafias fellángoláson s kérte a csésze árát. Az orosz hölgy ezt meg is tette, de a csészéhez tartozó tányérvát a boltban felejtette. Mikor az elárusító kisasszony a tányérvát utánna vitte azt is a földhöz vágta, miközben dühösen kiálltotta:

— Igen így járjanak majd a gaz németek is!

Az elárusító erre már kijött a sodrából és keményen arcul ütötte a dühös hölgyet.

— Így járjanak az oroszok!

Az orosz hölgy ugylátszik megsértődött a dolgon, mert bepanaszolta a hazafias leányt a bíróságnál. A pofonok zenéjében csak a kereskedő mosolyog és dörzsöli a kezét, mert neki a botrány oly jó reklám volt, hogy azóta mindig tele van a boltja.

Élelmi szerek értékesítését eszközözik az előirt %/o mellett. Fejvillágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tag- k és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-
▼ előzámolás. ▼

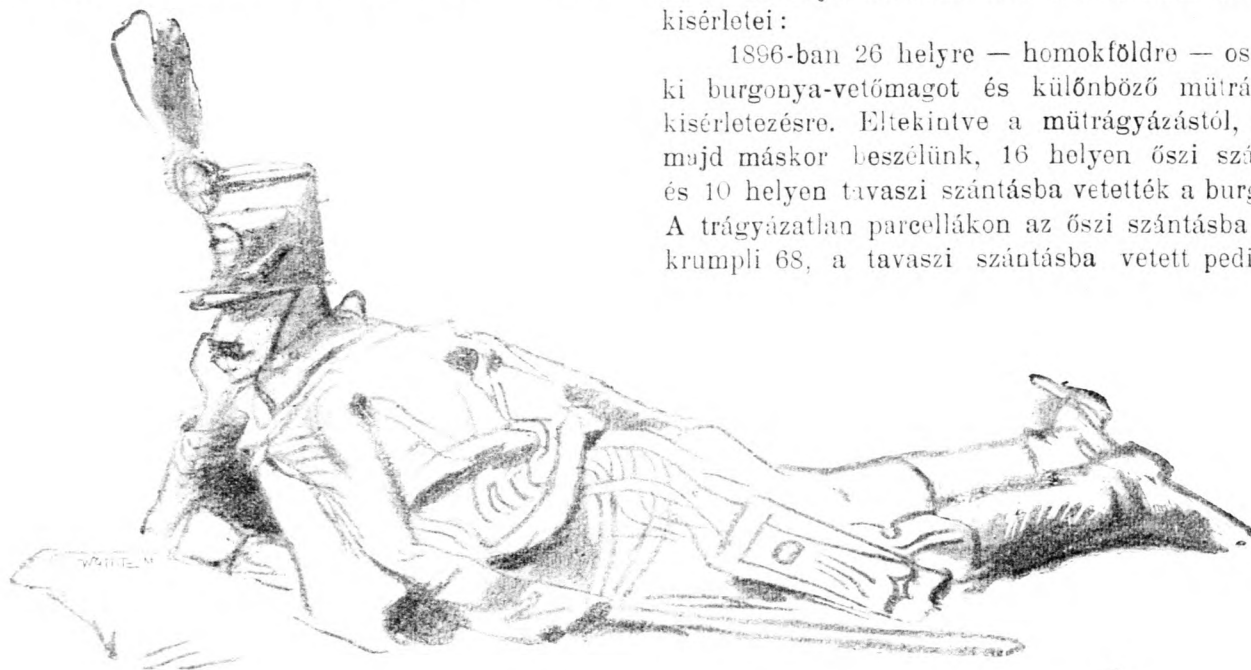
MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elf.gad: ▼
Husnemüket, füstölt
húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vaját, halat, burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb

• GAZDASÁGI DOLGOK •

Az őszi szántás haszna.

Az őszi szántás hasznáról nagyon sokat írnak és irtak a gazdasági szaklapok, anélkül, hogy az alföldi kisgazda közönség körében szokásossá birt volna válni. A tavaszi gabona után őszkor még csak fölshántja földjét, mert tudja, látja, hogy mennyivel

Pihenő a gyakorlaton.

könnyebb őszi szántásba vetni, föltéve, hogy sorla-vetőgéppel vethet. Szórva persze az őszi szántásban vetni nem lehet, mert nincs magháza, vagy pedig alá kell szántani a vetőmagot, amidőn a puha őszi szántást összegázolja. Részben ép ezért is nem bír elterjedni az őszi szántás a kisgazdák között. Kapások, burgonya és kukoriceza alá azonban már teljesen fölöslegesnek tartják az őszi szántást, holott ép ezek hálálják azt meg leginkább. Pedig hogy mit ér az őszi szántás, láthatják a szomszédos uradalmakban: mindenütt ott, hol a burgonyát és a tengerit major-

ságosan művelik és meggyőződhetnek róla ott, hol az uraság harmadába, vagyis őszi szántásba művel-teti földjét. Persze, hogy ahol a feles szántja őszkor az urasági földet, annak nem sok hasznát látja, mert őszkor szántani, még pedig mélyen szántani és nem karistolni kell.

Különösen a homokon tartják fölöslegesnek az őszi szántást, pedig ebben is alaposan tévednek. A téli nedvesség a mélyen szántott homokba is jobban behatol, mint a tarlóföldbe és később szárad ki, mint a tavaszi szántás. Es ez is nagy haszon. Bizonyítják ezt a növénytermesztési kísérleti állomás következő kísérletei:

1896-ban 26 helyre — homokföldre — osztottak ki burgonya-vetőmagot és különböző műtrágyákat kísérletezésre. Eltekintve a műtrágyázástól, amiről majd máskor beszélünk, 16 helyen őszi szántásba és 10 helyen tavaszi szántásba vetették a burgonyát. A trágyázatlan parcellákon az őszi szántásba vetett krumpli 68, a tavaszi szántásba vetett pedig csak

52 mmázsa termést adott átlagban, katasztrális holdanként, 15 mmázsa többletért pedig csak érdem s őszkor szántani.

1902 és 1903-ban is 24 helyen kísérleteztek burgonyával. 14 helyen őszi, 10 helyen pedig tavaszi szántásba, trágyázatlan földbe vetették a burgonyát. 11 helyen elegendő eső volt és itt az őszi szántásban 79, a tavasziban pedig 76 mm. termett kat. holdankint. 13 helyen azonban szárazság volt és itt az őszi szántás 69, a tavaszi szántásé pedig csak 33 mm. termést adott, ugyancsak kat. holdankint, mindenütt

Rovar és husrostos

„Orpington“ melasse baromfi abraktakarmány felülmul és pótol —
minden más takarmányt

tartalmaz: **melasset** (20% czukortartalommal), **buzakorpát**, **tengeri darát**, **kendermag pogácsát**, **foszforsavas meszet**, **rovar és husrostokat**. **Ára 10 korona 50 kilogrammonként.**

Előnyei: **feltűnő gyors hizás**, **korai tojóképeség**, **kitűnő husképzés**, **szaporodó tollasodás**, **feltétlen sulyszaporulat minden más takarmányozással szemben.**

Erőtakarmánygyár Részvénytársaság Igazgatósága.

Gyárak: Budapest, Hatvan, Totmeger.

Központi iroda: Budapest, IX., Üllői-ut 117.

(Telefon 51—32.)

A hajós bucsuja.

homokon és sokszor egy és ugyanazon határban. Ezek pedig egész hivatalos, a kísérletezők által beszigáltatott s a kormány közegei részéről ellenőrzött termésadatok. Oly nagyszámú kísérletek egybevágó eredménye pedig már csak nem lehet véletlenség. Nagyon is érdemes tehát a homokban is őszkor

az őszi szántást és kapával, fészekbe vetni a burgonyát.

Tengeri alá persze, tavaszkor, illetőleg vetés előtt is meg kell szántani az őszi ugarolást, de ez sem kártevészt munka. A földolog, hogy őszkor jó mélyen, tavaszkor pedig lehetőleg sekélyen szántunk.

A tavaszi szántással fölforgatott 2-3 hüvelyk vastag földréteg kívánatos ugyan, de az alatta lévő 3-4 hüvelyk őszi szántású réteg annál jobban megőrzi a nedvességet, ahonnan a kukorica gyökere még akkor is bőven táplálkozhatik, amidőn a tavaszi szántásban a vetés, a szárazság miatt sinylődésnek indul.

Szántunk föl tehát minden talpalatnyi tarlót a tavasziak alá, mert ennél üdvösebb, hasznosabb munkát nem végezhetünk!

A tojás eltartásáról.

A tojást télire legjobb eltenni július és augusztus hónapokban. Az összegyűjtött tojást hűvös helyen tartjuk addig, míg a szükséges mennyiség együtt van s az egészet egyszerre konzerválhatjuk.

A konzerválás a következő: az összegyűjtött tojást langyos vízbe mártott ruhadarabtal megmossuk, száraz ruhával letöröljük és tiszta fehér vaselinnel bedörzsöljük, úgy, hogy a tojáshéjra csak egy vékony vaselin-réteg tapadjon.

Ezután egy uborkás üvegbe berakjuk a tojásokat, úgy, hogy szorosan egymás mellett feküdjenek; ezen czélra olyan nagy üveget kell választanunk, hogy a konzerválendő tojásokkal azt szinte megtölthessük, az üveg nyílását pedig néhány fadarabbal úgy rekesztjük el, hogy a felső tojások a konzerváló folyadékából ne emelkedhessenek ki. A konzerváló folyadék 3-5 rész víz-

üveg (gyógyfűszerkereskedésekben kilogrammonként 44 fillérért kapható) és 95-97 rész felforralt víz keveréke. Ezt lehűtve, beöntjük a tojással tele rakott üvegbe és ezután bekötjük azt. Hogy a tojások sárgája ne ülepedjék egy oldalra, kéthetenként az üveget aljával fölfelé és két hét múlva ismét a fenekére kell állítani.

Ha nagyobb mennyiségű tojást kell konzerválni,

Jó sörivő.

szántani, annál is inkább, hogy éppen száraz időben biztosítja a szegény ember termését.

Burgonya alá a homokot jó későn, november végén vagy december elején kell jó mélyen föl-szántani, hogy még őszkor ki ne gazosodhassék. Tavaszkor, ha nem muszáj, nem szabad szántani, inkább hosszában, keresztben jól meg kell forgatni

üveg helyett hordót használhatunk. Az eladás előtt néhány nappal ki kell szedni a tojásokat és száraz helyre rakni, hogy kissé megpuhult héjuk ismét megkeményedjék. Ezen eljárással a tojás hónapokig romlás nélkül eláll, héján semmi sem látszik és főzésre éppen olyan jó, mint a friss.

Van ezenkívül a konzerválásnak sok módja. Ilyen a nagyban való tojáselrakási mód, a mézsvízben való elrakás, mely egyszerűbb s a tojás benne ugyancsak $\frac{1}{2}$ évig is jól eláll.

A tojáskonerválásról s egyáltalában a baromfitermékek értékesítéséről — mely kérdés most időszerű — *Hreblay* Emil állattenyésztési m. kir. felügyelőnek e című könyve: „A bromfitermékek értékesítése” részletesen foglalkozik s a teendőket képekben is bemutatja.

Ara, bérmentes küldéssel 2 K. 20 fillér s megrendelhető a szerzőnél, *Rákostiget*, V. 3. bl.

Gazdák Biztosító Szövetkezete. Ertesülésünk szerint a belügyminiszterium elutasította azon felebezést, a melyet a részvénytársaságok képviselőiben az „Adria” biztosító társaság a Szeged város tűzbiztosításának elnyerése tárgyában a Gazdák Biztosító Szövetkezete ajánlata ellenében beadott. Így tehát Szeged város biztosítását a Gazdák Biztosító Szövetkezete nyerte el végleg, miután a belügyminiszter a tanácsot a Gazdák Biztosító Szövetkezetével való szerződéskötésre utasította. Így halad a szövetkezeti ügy előbbre a biztosítás terén is.

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépzárának
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekefeje.
Pánczélaczél-kormánylemez.
Magasított aczél-ekefeje.
Porvédő kerekék.
Aczél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajmivelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetük.

Rövidített levélcím:

„AGRARIA” Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyczim: „AGRARIA” Budapest.

MULATTATÓ

Kossuth Lajos.

— 102-ik születésnapjára. —

Irta: *Petrus Jenő.*

*Nagyobb voltál te minden fejedelemnél!
Dusabb, erősebb, böles-hatalmasabb!
Habár nem bíbor trónuson születél, —
Koronát tettél födre önmagad...
A magyar népek szíve volt a trónod.
S e trónuson ülsz míg magyar e föld:
A koronád — mit két kezed feloldott: —
A rabbilincs, mely izre-porra tört...*

*Nemesebb voltál minden fejedelemnél, —
Ki népe vállán tartatá a trónt:
Te nem nyomtál le népeket, — emeltél, —
Igaz királyi volt lelked, valód...
Nem hivalkodtál Isten kegyelmével?
Pedig, magad voltál az égi kegy:
Mint nap sugarát, — úgy ragyogta széjjel
Szereteteddel, lelked és szíved...*

*Nem trónus volt a széked óh, de oltár!
És ez az oltár volt a szent haza...
A négy sarkáról hozzád szállt a zsoltár:
Hozzád, a magyar nép panasz-baja...
Monok a magyar nép új Bethlehemje,
Világos, Gethsemán s a Golgotha:
Arad, Arad... hol hurcolá keresztre
Hős követőd, a bosszu vad joga...*

*Rákóczi lelke voltál oh, Kossuth!
S így bus sorsának osztályrészese.
Által szenvedtél hajh! tengernyi sok but,
De fentartott az ég erős keze.
A megváltónak szenvedés a sorsa, —
A Messiás így járt volt mind, ahány: —
De nem vesz el az égi láng a porba
Vöröstengeren túl int a Kánahán...*

*A szép szabadság, édes függetlenség, —
E földre szállott égi szellemek, —
Ajkaddal szólván, mint a kijelentés
Egész világot megrezegtetett...
Szavadtól felgyúlt a hűs angol lélek,
Nagy Amerika érté már szavad: —
Szíve megdobbant, hallva minden népek, —
S független vágyott lenni és szabad...*

*Idegen földön hunytd le pilládat —
Ott hívta Isten vissza lelkedet: —
Veled jelent meg s ment el egy évszázad,
De itt sugárzik fénylő szellemed.
Bocskai, Rákóczi lelke! népek atyja
Kossuth Lajos! — szent eszménykép maradsz!
Te vagy lelkünknek hő, kelesztő napja!
Árassz reményt oh, új hitsugarat
Jövönkbe, nőni, szépre jóra, nagyra...*

Egy piros rózsza.

Beszély, írta V. Gaul Karolin.

Juniusi remek ragyogó reggel volt. A város végén levő kis kápolna felé, a jókarban tartott sétatuton, két sor hársfa árnyában már korán mentek ki néhányan ájtatos imára a reggeli órában.

Egy elegáns fiatal férfi nem éppen a kápolnába indult ki a város egyik vendéglőjéből. Hol szállva volt, csupán az általa ismert kellemes helyen akart egy sétát tenni, míg eljönne az óra, melyben egy aligvárt látogatásra mehessen.

Már a fásor elején feltűnt neki egy ifju pár lassu haladása és a kápolnába menése.

Olyan ismerősnek látszott neki a karesu, magas leány alakja, amint a férfi karjába öltve kezét, azzal vidáman és élénken társalgott.

Arcaikat nem láthatta, mert csupán egymásra néztek, sem jobbra, sem balra nem tekintettek s nem sokára bementek a kápolnába.

Benceffi Aladár, ki távolról követte őket, nem ment a kápolnáig.

A fiatal pár lépteinek nyomában egy pompás sötét piros rózsát fedezett fel a földön, mely üdeségéről ítélve, csak rövid idő előtt lett leszakítva és valószínűleg az a fiatal hölgy ejthette le menetközben.

Benceffi Aladár nagyon kedvelte a virágokat.

Az üde remek rózsát minden gondolkodás nélkül vette fel.

Most újra előtűnt az előbbi ifju pár, bizonyosan rövidke imát végeztek a kápolnában.

A gyalogság menete. (Az orosz-japán háborúból.)

Aladár igen lassan szembe ment velük.

Csakhamar egész testében megrázkódott. A hölgyet felismerte, kit most délelőtt akart felkeresni, a városka egyik hivatalnok leánya, a szép Tornai Malvin volt. A férfi, kivel sétált, ismeretlen volt Aladár előtt.

Meggyorsította lépteit s előttük termett.

— Malvin! kezdte felindulva, mert előre látta, mily szerelmesen néztek azok egymásra. Éppen magához szándékozom menni. Az este érkeztem meg és alig várhattam viszontlátásunk idejét.

A leány arca elfehéredett. Megütközve kiáltott fel, nem fogadva el a neki nyújtott jobbkezet, míg balkezeiben a szép rózsát tartotta Aladár.

— Ön itt Aladár? — kérdezte a leány a mellette álló sétatársra félelemmel tekintve.

— Itt vagyok valahára kedves Malvin, félévi súlyos betegségem és hosszas távollétem után.

— Oh Istenem, egész éve, hogy én nem tudtam semmit magáról Aladár! Levelet nem irt nekem... Azt hittem meghalt, vagy elfeledett!

— A mint látja egyik eset sem történt! Most beteljesedik hő vágyunk, hogy egymásé lehessünk.

— De uram, szolt most az eddig bámuló másik férfi, — én Malvin kisasszonynak vőlegénye vagyok s egyáltalán nincs tudomásom arról, hogy önnek ö vele ismeretsége volna! Mit jelentsen ez Malvin?

— Azt jelenti, — szolt Aladár, hogy Malvin két év óta menyasszonyom! Elmulaszthatlan utazásom elválasztott minket egy

Atgázolás a folyón. (Az orosz-japán háborúból.)

időre, de itt vagyok, hogy őt oltárhoz vezessem valahára.

— Oh Aladár, már nem lehet! Berzei Ákos ur két hó óta vőlegényem!

— S pár hét múlva én tartok esküvőt Malvinnal! — mondta ingerülten Berzei.

Tornai Aladár megdermedve bámult rájuk. Végre Malvin karját megragadta:

— Malvin! — szolt reszketve, — magához rajtam kívül senkinek nincs joga!

— Sokkal nagyobb jogom van mint önnek, uram! — szolt gunyosan Berzei. Malvin enyém!... Hagyjon békét nekünk s távozzék! Ez a rózsza pedig az ön kezében éppen Malviné, mit előbb elejtett!

Ezzel kikapta kezéből a rózsát és gyorsan utána tette:

— De mivel már az ön keze érintette, Malviné nem lehet!...

Dühösen dobta el az ártatlan szép virágot. Erősen megfogta Malvin karját. Menjünk! Mondta. Maga az én arám! Ez urnak nincs joga magához!

— Csalódik! Harsogta Aladár, ő az én arám! Hűséget esküdött nekem! És ha ön becsületes ember, nem szerénytelenedik!

Berzei a félkezében tartott keztyűjét Aladár arcába vágta.

— Ez feleletem! Mondta indulatosan.

— Holnap reggel segédeimet küldöm önhöz! — kiáltott Aladár.

— Jól van uram! Mondta és most rohanva vezette Malvint a város felé.

— Malvin, Malvin, hát miért hallgatta el tőlem, hogy ennek az embernek már menyasszonya volt?

— Azt csak mi ketten tudtuk, felelt remegő hangon. Én nem is szerettem oly nagyon. Anyám akarta, hogy nejevé legyek. De hiszen ő egy évig hallgatott, mi kötelezett engem? És... magát oly nagyon megszerettem Berzei!

Másnap reggeli 9 órakor megvívta, Aladár holtan esett össze.

Mikor feltépték öltönyeit, hogy sebet megvizsgálják, — keblén találtak egy sötétpiros rózsát, mely hervadásában is szép és illatos volt.

Az ő szívének vére festette meg. Egy szeletke papír volt a szárára esavarva, melyen ez volt írva:

— Ha meghalok, örökre kísérsen megcsalt lelkemnek árnya!

Hála.

— Köszönöm ügyvéd ur, hogy kiszabadított, majd meglátja, milyen szép ajándékot lopok magának.

Képeinkhez

A hajós bucsuja. A hajósnép élete örökös utazás. Pár hétig a családja körében él, aztán utrakél a kék tengervíz árján. Hát a hajóséletnek is megvannak az örömei, megvannak a bajai. Előttünk egy ifju hajóslegény van, aki jegyesétől bucsuzik. Elindul a kék vizekre, a háborgó tengerre és a bucsu nehéz, az elválás fájó, de a remény megédesíti azt.

Jó sörivő. A jó sörivő nevet csak az kapja meg, aki hét korsó sörnek oda se néz, hanem vígan megissza. Ez a hét korsó sör közel három és félliter itóka, amihez aztán has is kell, hogy beleférjen könnyedén. Egy ilyen jó sörivő bácsi arca mindig érdekes, hát bemutatjuk.

Pihenő a gyakorlaton. Az őszi terhes hadgyakorlatokon sok ezer derék fiu vesz részt. Kinozzák, fárasztják őket, de úgy elesigázzák, hogy még a délceg huszárnak is jól esik, ha lováról leszállva, megpihenhet. A rajzoló persze két-három vonással lekopja a pihenő huszár alakját, ami igen jól sikerült neki.

Atgázolás a folyón. (Az orosz-japán háborúból.) A csatában nem válogatnak az utakban. Ott rohanak, ahol lehet. A nehéz ágyukat hid híján átviszik a folyó gázlóján is. Nehéz, vakmerő munka, de ez katona dolog. Az orosz-japán háboruban sok folyót gázoltak át, melyek egyikéről képet mutatunk be.

A gyalogság menete. (Az orosz-japán háborúból.) Mikor mi a csendben élő hadfiainkat cifra lábrakások tanulásával látjuk elfoglalva és különböző tisztelgések gyakorlásával lopják a napot, szinte nevetünk, mert hiszen arra semmi szüksége nincs a harcban a katonának. Még csak sorban sem mennek, nehogy a golyó sorban lyukaszsza át a sziveiket. Ime tessék megnézni a képen, hogy micsoda esordamódon vonul a gyalogság. És ez igaz. Ott az előírással marsnak semmi helye. Cifra lépéssel, meg feszes tisztelegéssel nem győznek a harcmezőn. A fénykép után bemutatott haretéri képeink igen érdekesek. Az olvasó figyelmébe ajánljuk azokat.

Lépő-rejtvény.

Sze-	ta-	nék	röt	ta-	hat
ni.	ret-	haj-	szán-	ök-	ni,

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

Megfejtési határidő 1904. szeptember hó 25.

A Független Ujság 36. számában közölt talány megfejtése:

»Kis lak áll a nagy Duna mentében.

Oh mi drága e lakocska nékem.«

Helyesen fejtették meg: Bardoc Antonia, Joó Mariska, Seres Margit, Renner Ida, Vetési Jolán, Faragó Mari, Bellusné Huszár Mariska, Szebeniné N. Ida, Schware Ignác né, Fodor István, Renner Gusztáv, Babó József, Osztrácher István, Suba János, Sodró András, Vakareszku István.

A sorshuzásnál Schware Ignác né (Miskolc) neve jött ki elsőnek, kinek a füzött jutalomdíj gyanánt egy érdekes regénykötetet küldöttünk meg.

Kérjük a nyerőket, hogyha a nyereménykönyvet a lappal egyidejűleg meg nem kapják, a postahivatalnál utána kérdezzenek, mert utóbbi időben a szép nyereménykönyvek rendszeresen tűnnek el a vidéki postákon.

Megfelelt.

Tanító: Kis Pista: Ki volt Béla király?
Pista: Az apja engedelmes fia, tanító ur!

Feltétel.

Szakácsnő: Mondd csak, Vidor, mindig fogsz szeretni?
Vidor: Angyalom, amíg libát süttetsz, mindig.

• LEVELES SZEKRÉNY •

Sorsjegyekről. Mészáros József, Cs. Kis Dávid, Leluka Flórián, Szabó János, Józsa Péter, Kis P. István, Bodnár Pál, Svarz Jakab. Sorsjegyeik nem huzattak ki. Seres J. Károly. A 200 koronát felveheti a sorsjegy átadásánál. B. B. A. Józsvirsorsjegyét napi áron veszi át a bankház. Csorba I. Az osztálysorsjegytörvény nem valami arany intézmény. De ha már megvan, hát inkább a mienken játszunk, mint a külföldin. — **Csiky Aladár.** Pontos cím: Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete. Budapest. Központi Vásárcsarnok. Teljes bizalommal fordulhat oda. — **Boga Máté.** A „Petőfi Regék“ kötve lesznek, de a fővárosi könyvkötő sztrájk miatt tiznap késéssel jelenik meg. Legyen türelemmel addig. — **Istvánházi olvasó.** Lapunk terjesztéséért köszönetet mondunk e helyen is. Mutatványszámot küldöttünk. Jelszava igen helyes: *terjesszék azt, ami jó!* Tehát a jó lapot is erkölcsi kötelesség terjeszteni. — **Magyar Nándor.** A kása fűmagot bátran étheti, még pedig legcélszerűbben darálva és szeeska vagy polyvával keverten. A csibehur magot szintén darálva és esetleg korpával keverten étheti. — **Varga Hugó.** A fehér mustár a jó minőségű és jó erőben lévő közepkötöttségű talajon diszlik, ahol elég bő takarmánytermést adhat. Vetésével azonban már elég bő takarmánytermést adhat. Vetésével azonban már elég bő takarmánytermést adhat. Vetésével azonban már elég bő takarmánytermést adhat. Vetésével azonban már elég bő takarmánytermést adhat. — **Szövetkezeti tag.** Az italmérési engedélyt a pénzügyigazgatóságok nem tagadhatják meg, ha arra nincs

különös ok. Tessék figyelmesen elolvasni a múlt évi *Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyvet*, amit a Független Ujság minden olvasója megkap az idén is, ott erre a kérdésre bőséges felvilágosítást nyer. — **H. J. Pálfalva.** De van ám! Ma már hál Istennek nagyon sok jól működő ipari szövetkezetünk van. Szégyent vele még a külföld előtt sem vallunk — erre a legjobb példa a nemrég rendezett szövetkezeti kiállítás. A budapesti ipari szövetkezetek, a marosvásárhelyi szövetkezet készítményei még a legkényesebb külföldi emberek igényeit is kielégítették. Ha ipari szövetkezetet akarnak alakítani, dr. Horváth János urhoz, az Orsz. Közp. Hitelszövetkezeti ipari osztályának főnökéhez tessék fordulni. (Címe: Baross-u. 13.) Ugy tudjuk, hogy Ő ökkal már egyszer tárgyalt ebben a dologban. Csak előre! **Előfizettek.** Kele András, Winkler János, Szigeti Pál, Könye János, Elő Pál, Mihály Mátyás, Kath. Munkásegylet A., Nagy József, Simon János. — **Keszler György.** A kért mutatványszámokat elküldöttük.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó szövetkezete jelentése 1904. szeptember 15.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 120—128 K., vidéki borjúhús 0.80—1.12 K., sertéshús 100—120 K., szalonna füstölt 144—152 K., szalonna, olvasztani való — K., hajt — K., sertézsír — K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg-ja 1.28—1.60 K., hazai sonka 1.80—2— K.

Baromfifélék: élő tyúk 2.40—3— K., rántani való csirke 1.20—1.40 K., sütni való csirke 2.40—3— K., kaeca, hizott 3.40—4.20 K., lud, hizott 10—16— K., pulyka, hizott — K., páronkint. Vágott hizott liba — K., vágott hizott kappan, kaeca és pulyka — K. kg-ként.

Tojás: bacsikai 70—72 K., erdélyi apróbb áru 68—69 K. ládánként. (1440 drb.) Apadt — K., meszes: — K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 9—10— K., rózsza I. 6.80—7.20 K., 100 mm-ként. Hagyma 50 kg-os zsákokban zsákkal együtt 10—12— mm-ként.

Teavaj: (centrifugál) 1.90—2.10 K., főzővaj 1.40—1.60 K. kg-ként. Tehénturó kg-ja 12—18 fillér.

Budapesti piaci árak.

Árakkal métermázsánként értendő. Buza 21.30—21.70 K. Rossz 15.40 K-tól 15.60 K-ig. Árpa 14.50 K-tól 15— K-ig, jobb minőségű 16— K-tól 16.60 K-ig. Zab 14.40—15— K. Tengeri 14.70 K.

Liszt ára 100 kg-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	35.60	35—	34.20	33.40	32.80	32—	30.80	29.80	16.60

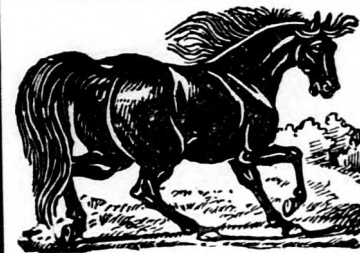
Takarmányvásár. Réti széna 6.60—10.40 fillér, mubar 7.60—10.00 fillér, zsupszalma 3.60—4— fillér, alomzsalma 3.20—4— fillér.

A „FÜGGETLEN UJSÁG“ szerkesztésére felügyel:
RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Párisi világhiállítás „Grand Prix“ 1900.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

cs. és kir. szabálmazott mosóvíz lovak számára.

1 üveg ára K 2.80.

Negyven év óta van használatban az udvari istállóban és a legnagyobb katonai és polgári istállóban is lovak izmai erősítésére, fárasztó menetek előtt és után felzámolásoknál és az izmok merevedésénél stb. a lovat a trainingben bannulatos eredmények felmutatására képesíti.

Főraktár:

— Valódi csak ezen védjeggyel ellátott. —
Kwizda Ferencz János cs. és kir. osztr.-magy., kir. román és bolgár hercegi udvari szállító
kerületi gyógyszerész Kor. euburghban, Bécs mellett.

Sürgönyczim: Consum, Budapest. Telefon: 25—02.

Magyar Élelmiszer-Szállító Részvény-Társaság

Budapest, V., Nagy-Korona-utcza 17. sz.

ÜZLETÁGAK: =====

Szállítási osztály: baromfi-, tojás-, vad-, vaj-, gyümölcs- és főzelékküldemények után, ha a társaság neve alatt kerülnek feladásra jelentékeny szállítási kedvezményeket folyósít. A szállítmányozásra vonatkozó mindennemű kérdésekben (fuvardíjak, utirányok stb.) készséggel nyújt felvilágosítást.
Kiviteli osztály: A társaság berlini fiókja mindenféle élelmi cikkek bizományi értékesítését elvállalja. Az árukra előlegeket is folyósít.
Sertésbizományi osztály: A ferencvárosi sertésvásáron elvállalja hizott sertések bizományi értékesítését.

— Közlelbbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad. —

A ZALATNAI kénkovand-ipar r.-t. Brassói kénsv- és műtrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű

Mütrágyáit

a t. cz. gazdaközönség becses figyelmébe. Ajánlatokkal készséggel szolgál a Központi Iroda, Budapest, IV., Mária Valéria-utcza 7.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkografai műintézet

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto)-typia, fametszet stb. utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografailag legszébben, legolcsóbban sokszorosíttatnak

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utcza 10. szám, II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400,000.— kor.
Alapítványok	1,270,000.— kor.
Tartalékok	255,200.03 kor.
Összesen	1,925,200.03 kor.
1901. évi fölösleg	90,349.— kor.
1902. évi fölösleg	59,782.26 kor.
1903. évi fölösleg	109,331.73 kor.

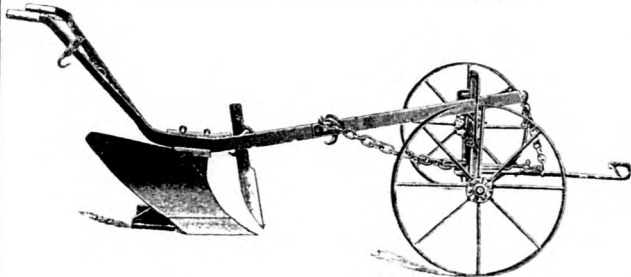
Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módzatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fölöslegből egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékokba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

== Egyvasu egytetemes ekék ==
Két és több barázdás ekék

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyára

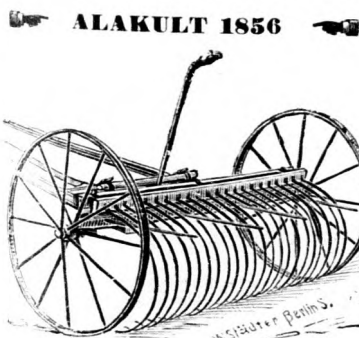
Magyarországi vezérképviselő **Szücs Zsigmond** Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

Minden részükben elsőrendű acélananyagból a leg-tökéletesebb szerkezettel

Tégelyacél-fejekkel, melyek eltörhetetlenségeért szavatosságot vállalnak. Különösen tartósnak bizonyult, háromréteges (compound) páncél acél-lemez kormánylapokkal, melyekre a legragadósabb föld sem tapad. Gondosan edzett, feltűnően hosszú ideig eltartó szántóvasakkal. — Figyelemre méltó újdonság: Bächer „D“-jegyű javított szerkezetű eketaligája teljesen pormentesen csukott agyakkal önműködő kenőszelenczével; közönséges eketaligák ellenében ötszörös tartósságot biztosítanak. Különlegességek rétművelő-eszközökben. Boronák, kapáló- és töltögetőgépek, porhanyítók, rögtörők. Árjegyzéket készséggel küldök.

Czukorrépa-, kukorica- és burgonyamivelésre szolgáló kézi- és fogatos kapáló és töltögető eszközök,

amerikai **ACZÉLGEREBLYÉK Hollingsworth-LÓGEREBLYÉK** elismert gondos kivitelben kaphatók:

KÜHNE E.

hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyárában

MOSONBAN

Főraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körut 57/a.**

Szintúgy fűkaszalógépek, kézi- és járgány-cséplőgépek, gabonatisztító- és osztályozó-rosták, konkolyválasztógépek, bevált hirnemes

„**MOSONI DRILL**“ tolókerekű sorvetőgépek stb.

1903. évi forgalom 26,000 zsák.

Felhívjuk a t. e. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukeziókra

melyek második sorozata f. é. október hó 5. és 6-án tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásbnn részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

HELLER M. S TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-ter 13. szám.

**Alfa-Separator
Részv.-Társaság**

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám. ☞

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Árjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival eddig több mint 500 első díjat nyertek. — Évi gyártás körülbelül 45000 darab.

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya az összes kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. Hatása éppen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. Ezen kitünő műtrágyát ugy összfoszforsav, mint cztromsavban oldhatóság és porfinomság szavatolása mellett pontosan és lelkiismeretesen szállítja

Kalmár Vilmos, Budapest, VI., Terež-körut 3.

a Thomas-salakgyárak, Berlin W. vezérképviselője a magyar korona országainak területén.

Óvakodjunk a hamisításoktól és csakis csillag védjeggyel ellátott zsákokat vegyünk át.

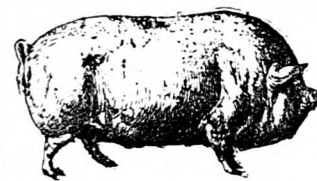
Minden zsák ólomzárrel és tartalomjelzéssel van ellátva.

ÚRL REZSŐ

sertésbizományos

— Budapest —

Béerkocsis-utca 12.

Sertéseket

sovány és hizott állapotban és legmagasabb napi áron értékesít.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot szavatolt 12,4% tiszta káli = 23-24% kénsavas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kénsavas káli tartalommal,

Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra) továbbá mindennemű egyéb

Műtrágyaféléket, azonkívül **Rézgáliczot** (98-99%) elismert kitünő minőségben szállít a

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.